WASHINGTON

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 304. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 31-го ГРУДНЯ 1948. No. 304. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 31, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПЛЯНУЮТЬ ЗАВІСИТИ В ПОВІТРІ РАКЕТОВОГО САТЕЛІТА ДЛЯ КОНТРОЛІ ҐЛЬОБУ

Вашингтон, 29 грудня. — Злучені Держави переводять студії над створенням військової станиці, завішеної в повітрі наче місяць. У практиці це був би штучно створений земний сателіт у віддалі 200,000 миль від земного ґльобу, з якого можна б було контролювати висилку ракетових стрілен в різні континенти або посилати атомові бомби. Тому, що підчас полету ракетових стрілен у теперішньому часі не можна докладно потрапити в наперед означене місце, штучна станиця на повітряному сателіті зарадила б цій недостачі. Насамперед можна буде послугуватися автоматичними винаходами, якщо така станиця була б побудована, а опісля можна буде там втримувати людей. Хто перший побудує штучного надземного сателіта, той буде міг контролювати увесь земний ґльоб. В теперішній стадії це ще тільки мрія, одначе поступ в математичних обчисленнях в цій справі зближає мрію до дійсности. У цій вісті подав секретар оборони Джеймс Форестал у першому річному звіті про стан національної оборони.

Секретар оборони домагається більшої влади над збройною службою.

В іншій частині світу секретар оборони Форестал вийшов з домаганням передати йому більшу владу над трьома ділянками збройних сил. За його плянами президент і уряд взагалі повинні мати право висилати військову допомогу і військові місії до всіх приязно настроєних країн і націй по цілому світі. Щоб це можна було осягнути, треба наперед скасувати різні обмеження, які спиняють оборонну акцію в департаментах армії, маринарки й повітряних сил. Треба створити становище підсекретаря оборони й одного голову обєднаних генеральних штабів.

Оці пляни секретаря оборони можуть бути здійснені тільки на підставі нових законів, тому Форестал склав цілу програму організаційно-оборонного законодавства з 14 секцій. На першому місці стоїть домагання висилки військової допомоги, на другому право для президента висилати військові місії.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВЕРНУВСЯ ДО СТОЛИЦІ.

Вашингтон. — Президент Труман покінчив різдвяні вакації в своїм рідним домі в Індепенденс, і повернувся літаком в середу сполудня до столиці. Коли літак прилетів над летунський майдан для висідки, хмари і мряки бути такі густі, що літак літав три четверті години в повітрі, щоб виждати відповідної хвилини для осіду. Після повороту президент якстій поїхав до свого бюра в Білому Домі, щоб відбути конференцію з головними провідниками Конгресу Індустріяльних Організацій. Він теж присвятив трохи часу на викінчення промови про стан нації, яку він має виголосити при відкритті нового конгресу в наступну середу. Після конференції президент К.І.О. виявили, що президент обстоює першенство для зміни робітничого закону після відкриття конгресу.

ЕКОНОМІСТИ ЗАПОВІДАЮТЬ НЕЗВИЧАЙНИЙ ДОБРОБУТ В 1949 РОЦІ.

Клівленд. — Річне засідання Американського статистичного Товариства, скликане для зясування бизнесу на наступний рік, прийшло до висновку, що 1949 рік буде часом незвичайної бизнесової рухливости, яким був і 1948-ий рік. У дискусії брали участь не тільки самі члени товариства, але й запрошені визначні економісти і представники професійних бизнесових організацій. Ніхто з учасників не передбачував спеціяльного підйому, а всі годилися, що це буде тільки правильний рік незвичайного добробуту.

ПОНАД 30 БІЛЬЙОНІВ ЗА ПЕРЕВІЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Шікаго. — Транспортове Товариство Америки виявило, що загальна сума видатків на транспортацію в 1948 році виносить $30,000,000,000. Цю суму заплатили подорожні, які їздять залізницями й омнібусами, літаками та трамваями, а теж і підприємці за перевіз товарів. Система перевозу обіймає тепер 30,533 миль внутрішніх водних доріг, 3,313,000 миль битих гостинців, 390,000 миль залізничих шляхів, 40,000 освітлених повітряних шляхів, 6,000 летунських майданів, 140,000 миль рур для постачання земного олію. У ці підприємства інвестовано близько 90 більйонів долярів. З цього 46 більйонів, вкладених до федерального, стейтового та муніципальних урядів, припадає на цілі 46 більйонів, а з приватних фондів 44 більйони. До перевозу вжито 31,000,000 авт, 7,000,000 вантажних авт („троків"), 130,000 автобусів, 10,000 товарових кораблів, 42,000 льокомотив, 1,700,000 залізничних возів, 3,000 торговельних літаків і 80,000 приватних літаків. Усі засоби для перевозу в Америці перевищають зібрані разом засоби всіх інших країн світу.

СІМ ПЕРЕДОВИХ ЖІНОК В НЮ ЙОРКУ.

У нюйорському готелі Астор вшановано сім нюйорських жінок за визначні заслуги для доброго громадянства, добробуту й поширення американської спадщини на закінчення Тижня Свободи. Вони дістали відповідні грамоти від Фундації Американської Спадщини. Імена жінок такі: Франклін Елінор Рузвелт, Ен О'Гера Мек Кормик, Гарпер Сіблі, Фенні Герст, Огден Рід, Вендел Вилкі й Рут Брайен Овен Роґде. За старанням фундації два скавти хлопці і двоє скавтів дівчат пересидили в ратуші як урядовці дільниці Мангетен цілє пополудне.

Президент доручає одноцільну політику для закордонної допомоги

Вашингтон, 29. грудня. — Президент Труман доручив департаментові стейту зкомбінувати пляни адміністрації для багато-більйонової допомоги закордонним країнам в одну точно зясовану програму, яку він мав би предявити конгресові.

Така акція мала б на цілі створити однакові засади для економічної й військової допомоги чужинним державам. Крім того в такий спосіб можна буде виминути безупинних спорів, які виринають за кожним разом, коли тільки прийде на чергу справа якоїсь нової допомоги. Обєднання допомогової акції обійме пляни департаменту оборони й Адміністрації Економічної Кооперації (ЕКА), як теж і менших федеральних агенцій. Серед допомоги ЕКА находиться допомога для 16 некомуністичних европейських країн, допомога для Греції й Туреччини, а теж можлива допомога для Китаю й проектована військова допомога для Великобританії, Франції, Бельгії, Голяндії й Люксембургу. Які приділи підуть до згаданих країн, залежатиме від вислиду [illegible] Північно-Атлантійського [illegible] союзу. Для [illegible] допомоги [illegible] тар [illegible] призк [illegible] на ст [illegible] Програ [illegible]

ДІЮЧИЙ СЕКРЕТАР СТЕЙТУ ЛОВЕТ ТАВРУЄ АРЕШТУВАННЯ КАРДИНАЛА ЯК ХВОРОБЛИВИЙ ОБМАН.

Вашингтон. — Роберт А. Ловет, діючий секретар стейту, зхарактеризував арештування примаса Угорщини, кардинала Йосипа Міндсенті, як хворобливий обман комуністичного уряду цієї країни. Підчас пресової конференції Ловет пригадав на закиди, видвигнені проти кардинала й арештованих з ним десять католицьких провідників. Угорський комуністичний уряд обвинувачує їх у шпигунстві, зраді й „чорному ринку". Обвинувачення й арештування це верщок довготривалих потягнень угорського уряду для вкорочення особистої свободи, свободи людини, а тепер ще релігійної свободи, твердив Ловет. Він сказав, що ці обвинувачення не можна брати поважно, бо вони кричучо фальшиві й вони мусять звернути увагу інших країн, щоб вони знали, що не ще дальше буде повторятися. Це вказує теж на подібні події в інших країнах, де уряд вкорочує вольності, до яких увесь світ привязує велику вагу.

Інші голоси протесту.

Передуючий нюйорський кардинал Франсис Спелман натаврував арештування кард. Міндсенті, а тепер в такім самім дусі виявив своє обурення филаделфійський кардинал Денис Догерті. Архієпископ Отави, Александер Вашон, з а ж а д а в протесту канадського уряду проти арештування, а лютеранський провідник д-р Пол Емпі в Ню Йорку заявив, що церкви всього світу збентежені переслідуванням церкви на Угорщині.

ПІДДАЮТЬ ДУМКУ ЗІЗДУ ПАПИ, ТРУМАНА Й ПЕРОНА

Буенос Айрес. — Аргентинська Академія Людяности ухвалила резолюцію, щоб римський папа, президент Аргентини Перон і президент Злучених Держав Труман зїхалися у Ватикані для складення програми миру. В резолюції сказано, що ті три чинники можуть підійти до справи миру з вічних засад моральности.

БАРКЛІ ПРО ЗМЕНШЕННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ЗАГРОЗИ

Париж, 30. грудня. — Вибраний заступником президента ЗДА сен. Албен В. Барклі закінчив вчора свою інформативну поїздку по Европі і на підставі своїх спостережень висловив думку, що комунізмові не пощастить опанувати европейського континенту в 1949 році. Свої спостереження сен. Барклі базує на поступовій політичній і господарській стабілізації европейських країн, що у великій мірі треба завдячувати успішности допомогового пляну Маршала. Проте, він не виключає можливости війни між Америкою і Советами, але ця може — по його думці — наступити тільки з вини Советів.

Після процесу О. У. Н. в Празі

ЗДОГАДНІ ПРИЧИНИ І ЦІЛІ СУДОВОЇ РОЗПРАВИ; МІСІЯ МАНУЇЛЬСЬКОГО.

(Власна кореспонденція „Свободи").

Прага, 23. грудня. — Великий судовий процес перед державним судом в Празі проти здогадних членів Організації Українських Націоналістів закінчився, як відомо, вироками від 6 місяців до досмертної тюрми. Ще під час розправи виявилися деякі інтересні подробиці, що кидають відповідне світло, як на підсудних, так і на їх суддів та на позакулісових аранжерів цего суду. Підсудні [illegible] рішучо заперечували свою [illegible] в закидуваних їм „злочинах проти республіки". Підсудного Гриця Бураничa найбільше мали обтяжити його сестра Антоніна та Любомира Лежинська, його наречена. Обвинуваченого д-ра Омеляна Іванча обтяжили два советські залізничники, Лакатош і Цилер, що виконують службу в потягу, що курсує між Словаччиною і СССР. Вони зізнавали, що д-р Іванчо передавав їм листи до різних осіб в Карпатській Україні. Усіх цих чотирьох свідків „придбала" советська влада; інших свідків не було. Під час самої розправи головна увага зосереджувалася на особі Івана Зилинського, якого майже весь час переслухували при закритих дверях. На домагання прокуратора навіть урядові оборонці мусіли залишити залю розправ. Перед проголошенням вироку зізнавали ще, теж при закритих дверях, „знавці" українських проблем. Присуд проголошено в суботу в полудне, 18-го грудня. Головного обвинуваченого, о. Павла Ґучка, засуджено на 15 років тюрми; Івана Зилинського, Гриця Бураничa і неприявного на суді о. Соболя, ЧСВВ, засуджено на досмертну тюрму; Івана Продана на три роки, Василя Никоряка і Олексу Ватамана на шість місяців, а д-ра Льва Леонтовича на 5 років важкої тюрми. Петра Ватамана, Вацлава Чола і Василя Зайкова звільнено. Справу д-ра Іванча вилучено і проти нього буде переведена окрема розправа.

Празький процес проти українців далеко не закінчився проголошенням вироку на підсудних. Навпаки, тут кожний здає собі справу, що за тим усім криються далеко глибші причини і цілі. На це вказує ця шалена пропаганда, що попередила, супроваджала і тепер використовує процес в Празі.

Все це тягнеться вже понад два місяці і всіми засобами пропаганди: пресою, радіом, спеціяльними публікаціями, публичними докладами і т. п. На братиславську розпрату

(Докінчення на стор. 4-тій)

ВАЖЛИВІ РІШЕННЯ ПЕРЕСЕЛЕНЧОГО ОСЕРЕДКУ В НЮ ЙОРКУ.

Дня 27-го грудня відбулися в Ню Йорку чергові збори місцевого Переселенчого Осередку, які винесли цілий ряд важливих рішень щодо зустрічі нових імігрантів в порті та щодо дальшої опіки над ними, головно щодо мешкань і праці. Справи реферував екз. директор ЗУАДКомітету, д-р В. Галан. В майбутньому, представники ЗУАДКомітету відбиратимуть в порті всіх нових імігрантів, що приїжджатимуть на завірення цього Комітету, та відправляти їх на місце призначення. При цьому береться до уваги необхідність деякої матеріяльної (харчевої) допомоги, головно для родин нових імігрантів, що мають їхати у віддалені околиці. Цею справою будуть турбуватись наші п-ні з Переселенчого Осередку. З приїздом більшої кількости нових імігрантів треба буде, доконче приділити багато уваги належній допомоги щодо мешкань і праці. Зокрема прохається усіх, що мають вільні мешкання, щоби вони зголошували їх до Переселенчого Осередку. На нарадах заторкнено теж справу теперішньої кампанії ЗУАДКомітету за збіркою 300-тисячного фонду, без якого була б неможлива дальша успішна праця цеї важливої інституції. Треба сподіватися, що традиційний звичай коляди під час Різдвяних свят знову виявить громадську свідомість та ласкаве серце нашого загалу в допомозі своїм братам в недолі. В усіх справах до Переселенчого Осередку звертатися поштою або особисто на адресу 11 Іст 7-ма Вулиця в Ню Йорку, або телефоном: ORegon 3-4370.

ГОЛАНДІЯ ВІДКИНУЛА ДОМАГАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ЩОДО ІНДОНЕЗІЇ

Париж, 30 грудня. — Голадський уряд відкинув вчора домагання Ради Безпеки Об'єднаних Держав щодо негайного припинення воєнних дій в Індонезії та щодо звільнення інтернованих членів індонезького уряду. Проте, Голандія пообіцяла закінчити війну на Джаві в пятницю опівночі, а на Суматрі кілька днів пізніше. Щодо інтернованих, Голандія обіцяє звільнити їх безпосередньо після закінчення воєнних дій. Американський представник д-р Джесуп назвав голандську відповідь „незадовольняючою", тоді як представник Британії звернув увагу Ради Безпеки, що Голандія намагається задовольнити побажання Ради, хоча цілу справу можна б вважати „внутрішньою проблемою" Голандії, що не підпадає під юрисдикцію Ради. Американський та британський представники висловилися проти того, щоби Рада виносила ще будь-яка додаткове рішення. Советський представник жалівся, що Рада не прийняла советської резолюції в цій справі та обвинувачував „англо-американську більшість", що вона заохотила Голандію відкинути резолюцію Ради. При цьому він покликувався на Святе Письмо, запитуючи, чи Америка і Британія не задумують тепер [illegible] вмити свої руки від цілої справи. На цьому Рада Безпеки закінчила [illegible] сесію в Парижі.

РАДА БЕЗПЕКИ ЗНОВУ НАКАЗАЛА ПЕРЕМИР'Я В ПАЛЕСТИНІ.

Париж, 30 грудня. — Рада Безпеки ухвалила вчора ще одну резолюцію з домаганням негайного завішення зброї в Палестині, наказуючи рівночасно жидам евакувати захоплену ними провінцію Неґеб. Велід за звітом посередника ОД в Палестині, в якому обвинувачувано жидів за порушення перемир'я, британський представник обвинувачував ізраїльські війська, що вони напали на місцевість на території Єгипту. Американський представник здержався від голосування.

БОЛЬШЕВИКИ ОРГАНІЗУЮТЬ „МОГУТНІЙ ПРОТЕСТ" ПРОТИ ДОГОВОРУ ЩОДО РУРЩИНИ.

Берлін, 30 грудня (ЮП). — Німецькі комуністи в советській зоні почали інтензивну акцію для відповідної політичної „капіталізації" останнього договору західних союзників щодо міжнародної контролі промисловости Рурщини. Договір вони називають „знасилуванням західної Німеччини" та закликають 70,000,000 німців до „могутнього протесту" проти нього. Рахуючися з фактом, що проти цего договору висловилися одноцушно всі німецькі партії, комуністи намагаються все це використати для своїх далекойдучих політичних цілей.

ЗАТОПИВСЯ ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ СОВЄТІВ ІТАЛІЙСЬКИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

Рим, 30 грудня (ЮП). — Італійська преса повідомляє з Таранто, що там вчора вночі затопився італійський підводний човен, безпосередньо перед тим, як його мали вислати до Советів як воєнне відшкодування. Подробиць затоплення не подано.

МАДЯРИ ЗАКИДАЮТЬ „ФАШИЗМ" КАРДИНАЛОВІ МІНДСЕНТІ.

Будапешт, 30 грудня. — Після арешту кардинала Міндсенті, мадярський комуністичний уряд при допомозі всіх засобів своєї пропаганди почав скажену акцію, намагаючись „доказати" вину кардинала та скомпромітувати його і духовенство в очах населення та вірних. До цілого ряду закидів проти кардинала, в роді „змови проти держави", „шпигунства" та протизаконних грошевих трансакцій, тепер долучено ще закид, що кардинал „фашист". Факт, що кардинал був заарештований свого часу німцями, большевики тепер намагаються доказувати, що це не був ніякий політичний арешт, тільки боротьба за кардинальський палац та білля. Кардинал Міндсенті просидів цілий рік в націстській тюрмі. Місце його арешту комуністами тепер невідоме, але вважається, що він перебуває на поліції в Бу[illegible]

[illegible]АРСЬКІ САНКЦІЇ [illegible]ФОРМУ ПРОТИ ЮГОСЛАВІЇ.

Білгород, 30 грудня. — На вчорашньому засіданні парляменту двох югославських міністрів видвигнули цілий ряд дальших обвинувачень проти Советського Союзу і зорганізованих в Комінформі його сателітів за господарські шкоди, які вони заподіяли Югославії своїми санкціями. Ці країни в одному випадку уневажнили цілий ряд договорів з Югославією, а в другому не виконують своєчасно договірних постанов, у вислідї чого югославський уряд мусів видати додатково 1,000,000,000 динарів, щоби заповнити ці прогалини, які повстали в необхідному постачанні.

ЧИСТКА В ЯПОНІЇ

Токіо, 30 Грудня. — Японський уряд рішив перевести основну чистку попередніх політичних керівників з теперішньої адміністрації. Рішено, що ці особи, які були приділені союзниками під закидом воєнних злочинів, не можуть займати публичних урядів, хоча їх і звільнено без засуду. Чистку заряджено у зв'язку з реєстрацією до парляментарних виборів і її жертвою вже впало 14 осіб.

ПЕРЕД НОВИМ РОЗВИТКОМ В КИТАЮ.

Нанкінг, 30 грудня. — Президент Чіянг-Кай-шек скликав наради обласних керівників що вважається одною з цілого ряду подій, які мають започаткувати новий важливий розвиток в дальшому веденні політики китайського уряду в громадянській війні. В скликаній тепер конференції візьмуть участь губернатори провінцій та генерали поодиноких ділянок фронту.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МІЖНАРОДНА КОНТРОЛЯ РУРЩИНИ

У цьому році демократії мали чимало різних дипломатичних невдач, зате при кінці його вдалося їм полагодити одну з найважніших европейських проблем, якою являється Рурська область, головна промислова опора німецького мілітаризму новітньої доби. Злучені Держави, Велика Британія, Франція, Бельгія, Голандія і Люксембург тепер погодились спільно контролювати промисловість Рурського басейну з тим, щоб до цеї контролі допустити теж і Німеччину, очевидно демократичну.

Немає сумніву, що цей договір буде ратифікований усіми цими державами і ввійде в життя. Не є він ідеальним, бо в сучасних обставинах таке не можливе, але з одного боку заспокоює Францію, що живе під страхом нового німецького нападу, а з другого дає змогу користати з нього Німеччині, а теж іншим европейським країнам, що вже зачали відбудовуватись і залежні в своїй господарці від рурської промисловости. Головне, щоб Рурський басейн не був використуваний Німеччиною, ні тепер, ні пізніше, для мілітарних цілей, а був вжитий тільки для мирної промисловости, з якої користала б уся Европа, а особливо ті країни, що не можуть обійтись без природніх багатств Рурського басейну. Про все це дбатиме Міжнародна Влада Для Контролі Руру, яку вже встановлено з представників тих шістьох держав, що зговорились.

Немає двох думок, що [illegible]олагоду спору за Рур треба завдячувати у великій мо[illegible] сив[illegible]ученим Державам, що дуже на це натискали з тої кучу[illegible] з вел[illegible] що промисл[illegible]вість Рурського басейну є вклю[illegible] Плян Маршала. Америка виходила зі заложення, що навіть більйони американських долярів не поможуть підняти західні держави в Европі, коли не буде впорядкована справа Руру, яку вважається у Франції справою життя і смерти країни.

Але що є американським успіхом і добром для свободолюбної Европи, те не може припасти до вподоби Советам. Так є і в цьому випадку. Совети підняли крик, що їх виключено від контролі Рурським басейном, хоч правда така, що вони самі себе виключили, бо порядкують Европою на свій лад. Большевицька пропаганда, користаючи з невдоволення німців, що Рур віддано під міжнародну контролю, бо не на сполох, що Злучені Держави забрали Рур для себе, щоб зробити з нього „американський арсенал". Комуністи намагаються счинити переполох серед німців апелями до німецького патріотизму та націоналізму, себто до цього, що вони ввесь час так гостро поборювали. З другого боку настають, щоб теж і їх допустити до міжнародної контролі. Та цього роду дволичність у большевиків ніяка новина; це звичайна пропагандна зброя.

Щойно будучність дасть змогу пізнати, як треба розвязувати цю проблему, яка так довго була бочкою пороху. До того нині в Европі усе є тільки провізорією. Отже провізоричним є теж рішення про міжнародну контролю Руру шістьома державами. Проте навіть у такому випадку ця провізорія є перемогою конструктивного пляну відбудови й оборони західної Европи, що береться стримати советську агресію.

УКРАЇНЦІ В РОЦІ 1948.

Сьогодні прощаємо 1948-ий рік, що завтра вже буде „старим". До традиції належить, що на закінчення кожного року люди оглядаються на цей пройдений етап, підсумовують свої успіхи і невдачі та на загальних підсумках будують свої надії і пляни на рік, що наступає. Загальні підсумки життя, праці і боротьби українців та їх успіхів і невдач допоможуть і нам краще оцінити наше загальне положення та можливості його дальшого розвитку.

Три брати — три долі.

Говорячи про українців та українську долю, на думку приходить ця тужлива наша пісня про три шляхи, що до купи зійшлися та про трьох братів що з України розійшлися. Справді бо зарисовується виразно три постаті українських братів і їх три долі. Один брат — на своїй рідній землі всіляко пробує змірятись зі страшними обставинами; другий — він сам або його предки вже давно з будь-яких причин покинули цю землю та пішли шукати і в більшості знайшли свою долю в широкому світі; третій брат — це той наймолодший, якого вже в останньому лиха доля вирвала з рідної землі, розкидала по широких і безпросвітних світових шляхах та жорстоко з ним грається. Три брати — три долі, хоча одна душа та одна ціль в них.

Україна.

Положення в Україні в 1948 році позначилося дальшим скріпленням советсько-російської неволі з одного боку, а визвольної боротьби українського народу з другого. Нічого не допомогли всі большевицькі заходи, щоби ці факти скрити за своєю залізною заслоною. Ті протягом цього року знову постійно продирали силою своєї зброї вояки УПА, що приносили на захід не тільки вістки про положення і боротьбу в Україні, але рівночасно давали незбитий доказ живучости і сили того українського народу, що його змагання до волі не потрапила втопити в морі вогню і крови ніяка тоталітарна диктатура.

Вже на початку 1948 року представники Сталіна в Києві і Москві признавалися відверто, що не можуть дати собі ради з українським визвольним рухом, стверджуючи наявність „українського націоналізму" в усіх ділянках українського життя. З нагоди обходин роковин советського поневолення України, советські представники в Києві і Москві закликали до боротьби проти „націоналістичних недобитків". Вслід за тим пішов невідомо котрий вже раз з черги наступ советської окупаційної влади на всі прояви відрубного від Росії українськгоо життя. В неласку партії попали знову не тільки такі „ветерани" советських концентраційних таборів як Юрій Яновський, Остап Вишня та інші, але й ті, що як Максим Рильський вже від давна „соціялізували" свою душу та йшли „На припоні". Москва терором і насильством продовжувала і в цьому році безуспішно „насаджувати" в Україні свою „культуру", „вичищуючи" з неї все, що тільки могло б заносити українською духовістю. Після боротьби проти націоналізму в Історії України Грушевського в попередньому році, тепер такий самий націоналізм „розоблачено" вже навіть в історії проф. Петровського.

Рівночасно з цим советсько-московським наступом на українську духовість, продовжувалася жорстока господарська експлуатація України. Тоді як само українське населення живе в страшній нужді в землянках і в голоді та холоді, советські окупанти розбудовували та експлуатували українське багацтво виключно для своїх воєнних цілей. Під час жнив населення України мусіло виконувати каторжну роботу без відпочинку а весь збір Москва загарбувала на свої потреби, безпощадно караючи тих, що могли б видвигати свої вимоги до свого хліба.

Советський наступ на українську церкву в цьому році вже поширився і поза кордони самого Советського Союзу, на залишки ще тої церкви в східній Словаччині.

На міжнародньому терені советські представники, виступаючи безправно в імені України, продовжували свої намагання компромітувати її. Ці намагання полекшував факт, що підсоветська Україна була в цьому році членом Ради [illegible]пеки. Проте, виступи інших дипломатів — як, напр. британського представника на Дунайській конференції в Білгороді — та голоси вільної преси потверджували, що світ сьогодні вже у відповідній мірі здає собі справу з дійсного положення України та з її аспірацій.

Українською відповіддю на всі ці безправ'я та знущання окупаційної влади було посилення, поширення і радикалізація української визвольної боротьби на всіх фронтах і ділянках. Українська Повстанча Армія продовжувала свою партизанську акцію, винищуючи безпощадно представників та агенції советської окупаційної влади в Україні, дезорганізуючи советський адміністраційний і господарський апарат та підриваючи всі основи советської окупаційної влади. В цьому році та в нових обставинах УПА звертала вже більшу увагу не так на військові, як політичні цілі своєї боротьби. Рівночасно з акцією УПА українські революційні організації поширювали та скріплювали свою діяльність. Крім широко закроєних дій УПА, в цьому році наспіли вісті про спонтанні повстання українського населення проти большевиків, як це було з бунтом воєнних інвалідів в Одесі, міщан в Харкові та інших місцевостях. Українська визвольна боротьба протягом року сильно підірвала авторитет советської влади в самій Україні і закордоном. За прикладом українців ідуть теж інші поневолені Советами народи, а закордоном щораз більше звертається увагу на „відосередні сили" в Советському Союзі, зокрема як іде про Україну, та починається її враховувати як один з важливих факторів у боротьбі демократичного світу проти советського тоталітаризму.

Українська еміграція.

Українська еміграція в цьому році була більше як коли під знаком того героїчного змагу за визволення, що його веде украніський нарід на рідній землі. Власне під цим впливом на щораз дальший плян сходять всілякі партійні та групові розбіжности та інші прояви емігрантського життя, а на чоло всіх думок і починів висувається одне бажання і одна ідея: допомогти українському народові в його боротьбі за визволення. Так треба оцінювати і створення в половині року Української Національної Ради і реорганізацію т. зв. Українського Державного Центру, що об'єднали або щонайменше створили базу та форму для об'єднання всіх українських сил для ідеї визволення України. Вправді, цьо[illegible] визв[illegible]

Пр[illegible]можна було зарее[illegible] цілий ряд важлив[illegible]ків в культурному та господарському житті української еміграції. Там продовжували свою роботу вільні українські школи, університети та культурні і наукові установи. Появилося цілий ряд високовартісних мистецьких і наукових творів, що допоможуть заповнити ці прогалини та вилікувати ці великі рани, що їх завдала українській культурі і українській духовості советська окупаційна влада. Влаштований представництвом ЗУАДКомітету „Тиждень Української Культури" здобув найкращі признання серед чужинців, подібно як їх здобувають і численні виступи поодиноких українських театральних, співочих та інших мистецьких груп. Нічого дивного, що в таких обставинах советський нищівний похід проти українства звертався у великій мірі власне проти української еміграції, завдяки якій світ довідався неодну грізну правду про советського ворога людства.

Українська еміграція протягом року була не тільки в духовому, але й практичному зв'язку з цілим українським народом та його змаганнями. Цими практичними лучниками між народом і еміграцією були ці сотні відважних, що з доручення своїх військових і політичних зверхників продирали залізну заслону та голосили цілому світу правду про Україну і українську боротьбу.

(Докінчення на стор. 3-тій).

Микола Чубатий.

На грані нової епохи

Закінчуючи 1948 рік мимоволі насуваються думки, де світ нині стоїть, що принесе завтрішний день. Хиба ніхто не сумнівається, що стоїмо перед епохальними подіями, що від їх вирішення залежатиме доля цілого людства. Одначе й найбистрішому політикови і найбільше принизливому історикови важко нині сказати, куди ми йдемо.

Світ поділився виразно на табор опанований комуністичною Москвою і табор протикомуністичної демократії. Перший табор постійно наступає, другий тільки борониться. Не диво, що малі або недавною війною ослаблені країни, як Німеччина та Італія, серед зневіри живуть в постійному страсі що внедовзі й вони стануть жертвою комуністичного наступу. Недавно в одному поважному мюнхенському німецькому журналі, отже під американською акупацією, появилася знаменна стаття: „*Коли вони до нас прийдуть?*". Автор має на думці прихід комуністів в ту частину Німеччини, де їх нині немає.

Саме ця обставина, що комуністичний світ, мимо своєї технічної нищости, є в постійному наступі, а світ демократії, технічно спосібний нині роздавити большевиків, є в обороні, наповняє всіх, що живуть на пограниччі двох світів, зневірою. Тому, що демократичному заходові брак хрестоносного духа здавити зло, що є куди слабше, ніж виглядало б з його позірної динаміки, большевизм має успіхи і несе зневіру в протикомуністичний світ.

Москва та Москвою опанований світ.

Кинувши оком на світ опанований нині Москвою можна ствердити, що комуністичний світ, зустрівшись з рішучим опором на заході в Европі, перестав атакувати демократію на заході, а цілу свою силу наступу звернув на схід в Азії. Головною ціллю московської стратегії є тепер не уступити зі здобутих позицій на заході берлінською бльокадою, увязнювати сили демокравичного світа в середущій Европі й водночас опанувати Китай.

Повне опанування Китаю большевиками зробило б їх прямо нездобутою твердинею. Поперше під владою комуністів опинився б найбільший на світі суходіл половини Европи та двох третин Азії, недоступний в своїм серці навіть для американського летунства зі своєю атомовою зброєю. Подруге Москва дістала б у свої руки величезні природні багатства, теж далеко положені від летунських баз демократичних держав. Потретє під приказами Москви опинилася б мало не половина роду людського, сотні мільйонів людей століттями спосібних слухати приказів своїх абсолютних володарів.

Тут нині лежить ключ світової ситуації — чи Москві вдасться скомунізувати цілий Китай та ще важніше, чи вдасться їй впрягти це величезне муравлище людей під свої прикази так, як це дотепер Москві з невеликими виїмками вдалося у східній та середущій Европі.

Водночас з наступом в Китаю йде дальше сильний пропагандивний наступ Советів серед досі кольоніяльних народів Азії, а це сильно увязнює свободу ділань тих европейських держав, що мають під своєю владою заморські посілости. Одначе є деякі признаки, що величезна ескпанзія Росії в Азії являється понад сили війною винищеної комуністичної Росії. В таборі комуністичного світу є вже деякі признаки *слабости*. Тими признаками є опозиція комуністами опанованих народів проти повної звехности Москви. Зачалося в Югославії, де вірний вихованець московських комуністів маршал Тіто збунтувався проти сліпого послуху Кремлеві та пішов своєю дорогою. Такі опозиції проявилися були в Польщі та Чехословаччині. Кремль має теж поважний клопіт з народами включеними формально в межі советської Росії, в першу чергу з українцями та балтійськими народами.

Покищо Москва дає собі з тою опозицією раду, але чи це їй вдасться, коли поширить своє панування на величанські простори Азії, важко сказати.

Слабістю Советів стали її власні, навіть російські, піддані, що вже виділи Европу в часі війни, а яких Кремль мільйонами гнав на смерть „за родіну" в надії кращого життя по війні. Того кращого життя нині немає і на захід продістаються відомости про опір навіть російських мас проти дальшого витискання з них останніх сил для підготови до майбутної війни з демократичним світом, яку Кремль вважає

(Докінчення на стор. 3-тій).

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

ДРЕЗДЕН „СОВЄТСЬКИЙ"

(Будні советської окупації)

12)

— Дивіться, — американці — наші союзники — допомагають нам виловлювати зрадників російської зброї — дезертирів із червоної армії! То ж не втікайте, справа це для вас — безнадійна!...

В квітні 1946 року до головної квартири особливого відділу в Карлсгорсті, в советській зоні Берліну, було привезено з американської зони втікачів — чотирьох чоловіка й одну жінку. Прізвищ їх, на жаль, не знаю. Один із них був людиною середнього зросту, мав цілком біле (сиве) волосся, і всі вони, пов'язані, лежали на вантажній машині в подвір'ї особливого відділу.

Коли цю п'ятірку зсаджували з автомашини в присутності американського зв'язкового старшини, сивий звернувся до американця російською мовою (американець, видно, мову цю розумів):

— Ви, пане офіцере, допомагаєте своєму ворогові. Запам'ятайте це!

Американець безпосередньо на цей закид так і не відповів нічого, але, відвернувшись, пробурмотів, ніби відповідаючи сивому:

— Ви — власівець...

Зв'язана, разом із чотирма чоловіками, жінка весь час плювала в обличчя присутньому тут енкаведистові.

Зрештою, не всі дезертири з червоної армії розпливалися непомітно серед цивільного німецького населення, чи перебирались на інші окупаційні зони. Були й випадки організованого опору їх проти існуючого окупаційного режіму, проти своєї, „рідної" влади.

Наприклад, під проводом старшого лейтенанта гвардії Плохотнюка організувалась велика група червоних дезертирів. Сам Плохотнюк мав такі бойові нагороди: орден Кутузова, два ордени червоної зірки, два ордени „отечественной войни", один орден „слави", три медалі „за відвагу" і медаль „победи над Берлином".

В складі свого партизансько-дезертирського загону мав Плохотнюк 28 бійців, із них чотирьох старшин і, крім того, двох сестер-жалібниць. Ця група, що складалася виключно з тих, які завойовували Берлін, весь час оперувала вздовж кордону з Чехословаччиною. Перейти на американську чи англійську зону загін Плохотнюка не наважувався, побоюючись, що американці видадуть їх советам. Отже, група маневрувала, переховуючися в лісах, мала свої авта, добувала собі прохарчування, але в сутички й бої з регулярними советськими частинами не встрявала, покищо обмежуючи свій протест проти виряджения „на родіну" отаким от напів партизанським животінням.

Під час „очищувальних" операцій війська генерала Клепа й комендантури Саксонії, частину цієї групи затримано, решта розпорошилась. Впіймано було й самого організатора, старшого лейтенанта Плохотнюка. На допиті, коли слідчий НКВД назвав його „изменником родіни", Плохотнюк гідно відповів:

— Я прошел в боях от Москви до Берлина, и дезертировал только после победи. Моя солдатская книжка на столе. Награди я получал не за канцелярскую работу и не за доноси. На родіну я не поеду, ви можете отвезти туда только мой труп.

Його били. Його мучили всіма найвишуканнішими способами жахливих тупих і безглуздих своєю жорстокістю енкаведистських методів допиту, душили дверима пальці, викручували руки. Плохотнюк не промовив більш ні слова.

Підсумовуючи розділ про небажання червоних вояків повертатися з чужини на рідні землі, мушу підкреслити, що не в тому були основні причини страху перед батьківщиною у мільйонів червоноармійців, що їм на контрольному пункті відберуть одяг, що їм заборонялося вдома розповідати будьщо про життя чужинців, не осяяних сонцем сталінської конституції. Не в тому, звичайно. Чи вірніше — не тільки в тому.

Основна й найглибша причина небажання червоноармійця — від рядовика до генерала включно — повертатися в соціялістичний „рай" саме й полягала в суті того раю.

Кожна ж бо доросла людина, побачивши на власні очі умови життя за межами залізної заслони, побачивши і відчувши суть режіму тут не могла не порівняти її з суттю режіму й усього кладу життя — там, у славословленій „соціялістичній" батьківщині.

І кожна доросла людина не могла з того порівняння не дійти до висновку, що тут, не зважаючи на тридцятирічні галасливі запевнення большевицької пропаганди, усім людям, без різниці клясів і станів, жилося безмірно краще, безмірно легше і безмірно вільніше, ніж там.

І кожному хотілось якнайдовше протягти своє перебування в цій „проклятій країні нещадного капіталістичного визиску трудящих", і кожному смертельно не хотілось знову поринати в багно „квітучого, щасливого і радісного" животіння на батьківщині, з його колгоспами, з його партійними ячейками, з мільйонами сексотів, з „добровільними" передплатами на позики, з „досягненнями" і „перемогами", з його стахановщиною, з рабським закріпаченням робітника на фабриці чи заводі, з усім тим, що запровадив у життя большевицько-комуністичний режім на тій справді нещасній батьківщині.

— Гір іст дер гунд беграбен (ось де собака закопана!) — як каже стара німецька приказка...

(Кінець.)

Україна і Советська Росія

(Українська справа і сучасна ситуація на Сході Европи).

I. Українська справа тісно зв'язана з проблемою цілого Сходу Европи. Всякі спроби вирішити українська справу зведенням її до боротьби з большевизмом і до питання ліквідації комуністичного режиму в Росії — це або нерозуміння цієї справи або свідоме бажання спрямувати українську справу на площину чисто внутрішніх відносин Російської держави.

Цією тенденцією трактувати українську справу, як і проблему інших поневолених Москвою народів, як внутрішню справу Росії, визначаються погляди різних представників російської еміграції, що всі без винятку обстоюють концепцію **неподільної Росії**. Усі росіяни, від правих монархістів і до комуністів, стоять в цій справі в одному фронті. Це показує, як глибоко вкорінені в російській політичній думці імперіялістичні стремління. Тому було б помилкою, колиб при вирішенні української справи й проблеми Сходу Европи взагалі брати за основу тільки думки й погляди представників російського суспільства.

II. Сучасне тяжке положення на Україні, як і на територіях інших поневолених Москвою народів, пояснюється не тільки тим, що на територіях цих країн запанувала тоталітарна большевицька система. Большевицька система по суті, при глибшій аналізі, не має нічого нового, якісно відмінно від того, що було характеристичне для політичної системи московського царства протягом віків її існування. Ідея всесвітньої месіяністичної ролі Москви червоною ниткою проходить через всю історію і філософію Росії протягом століть аж до наших днів. Досить пригадати хочби такі найбільш маркантні визначення цієї месіяністичної московської ідеї, як: „народ-богоносець“, „світло Сходу“, „Росія врятує світ“ „гнилий Захід“ (слов'янофіли), „російська робітнича класа — передовий авангард світового пролетаріяту — врятує людство“ і т.д.

Звичайно, в російському суспільстві були і є також інші, протилежні ідеї, але вони ніколи не набували такої сили, щоб стати реальною рушійною силою історичного розвитку в Росії. Державно-політичні цілі, внутрішні методи правління, форми соціяльної організації суспільства — майже у всі періоди історії московської держави є тотожні і виразно пройняті месіяністичною ідеєю. У всіх трьох революціях: Івана Грізного, Петра I. і Леніна — відбувся по суті подібний процес творення нової правлячої верстви як слухняного знаряддя імперії для поневолення народів. З цього погляду колишній міністер закордонних справ ЗДА, Бирнс, в своїй книзі „Відверто кажучи“ слушно твердить, що „російська експансія не є якимсь новотвором комуністичного режиму, але глибоко закорінена в історії Росії“.

Большевицька Москва у своїй внутрішній і закордонній політиці продовжує давні традиції російського імперіялістичного месіянізму і творить, під маскою світової революції, страшну небезпеку не тільки для миру між народами, але й для демократичного розвитку людства. Адже ж відомо, що не хто інший, як Ленін, творець большевицької диктатури, був „хрищеним батьком“ усіх тоталітарних режимів у Західній Европі. Ленін зробив найбільше для руїни демократії у світі. Большевизм це до вибуху другої світової війни привів до катастрофи демократів в Угорщині, в Італії, в Болгарії, в Німеччині, в Югославії і інших країнах. Проводники італійського фашизму і німецького націонал-соціялізму **вчилися** у російських большевиків системи організації й терору. Історики сучасних політичних рухів одночасно вказують на подібність політичних метод у большевиків і у фашистів та націонал-соціялістів.

Самі теперішні провідники Советської Росії в своїй внутрішній пропаганді, як відомо, нав'язали свою систему до традицій Івана Грізного, царя Петра I та інших творців московського велико-держави, в який фактично знайшли свою **дійсну історичну традицію** і своїх дійсних попередників, замість Маркса й Енгельса, що були завзятими ворогами московського імперіялізму.

III. В протилежність до російського народу, якому бракує демократичної традиції, український народ таку традицію має. Вже після упадку, під ударами татар, старої Київської держави в 13 столітті, суспільно-політичні відносини на Україні від самого початку складаються інакше, ніж у Росії. В той час, як Москва, не маючи безпосередніх впливів европейського Заходу, йде за взірцями східних деспотій (татари), Україна, навпаки, під впливом західніх держав, стає на шлях розвитку в напрямі західньо-европейських суспільних порядків, „входить — за висловом одного російського історика — в західньо-европейську колію“.

На Україні між державною владою і народніми масами повстає сильна суспільна верства, що сама бере активну участь в організації державного життя, впливаючи на політику центральної влади. В Московщині над усіма верствами панує самодержавна влада, що спирається на клас своїх т.зв. „с[illegible] [illegible]их людей“ цілком закрі[illegible]чених держа[illegible]вою.

Так було за часів царів, та є і тепер за влади большевицької диктатури. Большевики фактично залишилися при старій „візантійсько-турецькій“ (вираз відомого російського історика Мілюкова) системі царської Росії. Цей лад давав Москві найбільшу концентрацію военних сил і матеріяльних засобів. Військо і фінанси були предметом головної уваги старого царського правительства. На військову справу витрачалась більша частина державних засобів, на все інше залишалися незначні рештки. Так само в Советській Росії військо і фінанси займають всю увагу большевицького уряду, а населення з його культурними і іншими потребами — це тільки „сирий матеріял“, яким диктатура безоглядно „господарює“. З цією диктаторською системою, що позбавляє населення якоїбудь ініціятиви та самоорганізації, большевики панують досі.

Большевизм виріс на грунті особливостей історичного розвитку російського суспільства. На Україні навпаки — традиції моковського деспотизму є чужі і не відповідають загальному духові народу. В значній мірі цим пояснюється **протибольшевицький характер** українського руху від самого початку революції 1917 року. Большевизм як продукт чисто російських відносин на Україні не мав і не має грунту. Тому, аж до приходу московських військ, на Україні **ніяких українських большевицьких організацій не було.** Світова ідея соціялізму набрала у нас форми соціялізму **демократичного**, західньо-европейського, а не диктаторського московського комунізму.

Нічого дивного, що Україна з її давніми демократичними традиціями, після большевицького перевороту в Росії в жовтні 1917 р., перша з усіх поневолених Москвою народів стала жертвою насильства й терору з боку советської Москви. Вже в грудні того ж року український народ був примушений стати до тяжкої збройної боротьби за свою національну й людську свободу, проти оновленого большевицькою диктатурою російського імперіялізму. Три роки (1917-1920) йшла завзята боротьба організованого фронту української армії проти російського наступу. А коли впав український фронт, то повстанські рухи українського населення свідчили про незломну волю українського народу позбутися ворожої окупації і відновити свою державну незалежність.

Большевицька **окупаційна** влада в своїй нелюдській жорстокій політиці супроти українського народу не знала і не знає ніякої міри. Кривавим терором, навмисно зорганізованим голодом і засланнями в далекі сибірські краї вона знищила мільйони українців, а рівночасно веде невпинний систематичний наступ і на її культурно-національні осяги, що їх здобув український народ у роках свого незалежного державного життя після революції 1917 року. Поруч з тим, окупаційна московська влада скасувала волю віри на Україні, знищивши всю гієрархію Української Автокефальної Православної Церкви, а після 1945 р. зліквідувала Греко-католицьку Українську Церкву в Галичині.

Проти цього страшного [illegible]нюблення спротив українського народу не припинявся ніколи. Навіть після 2-гої світової війни, що н[illegible] міру виснажила українсь[illegible]од, продовжується [illegible]отьба укр[illegible]ськи[illegible] проти м[illegible] кли[illegible] [illegible]ї У[illegible] [illegible]ому [illegible] [illegible]зане. [illegible] д[illegible] [illegible]о шукають способ[illegible] [illegible]безпечення миру і [illegible]ення советської агресії, повинні мати на увазі: Проблема Сходу Европи — це насамперед **проблема взаємовідносин між Росією і всіма іншими східно-европейськими народами, що опинилися під владою Москви.** На території СССР під впливом деспотичного режиму большевицької влади, а також споминів про російську царську „тюрму народів“ утворилися дві концепції політичного ладу в східньо-европейському просторі, це: 1) концепція **неподільної Росії** в формі централізованої або федеративної Росії (на цім стоять представники російських політичних угрупувань) і 2) концепція такого політичного ладу на Сході Европи, який запевнив би усім народам вільне й незалежне існування і тим раз на завжди поклав би кінець російському імперіялізмові. Це концепція поневолених Москвою народів і в першу чергу українців.

Ця друга концепція виключає примусове об'єднання східньо-европейських народів з Росією, хочби і на федеративних основах. Дійсний федералізм можливий тільки між народами, що з покоління в покоління виросли в атмосфері пошани свободи одиниці. На жаль, нічого подібного не переживав російський народ. Є фактом, що серед російського суспільства немає ні одної політичної групи, що не мріяла б про „єдину Росію“, з примусовим приєднанням до неї інших сусідніх народів, і не намагалася б **згори** продиктувати цим народам волю російського суспільства. Така „федерація“ з Росією, з огляду на чисельну перевагу росіян в СССР, фактично була б рівнозначна з приняттям російської гегемонії, а це раніше чи пізніше неминуче привело б знову до повного поневолення України та іших народів імперіялістичною Росією, як це не раз бувало в минулому.

Зокрема укранці були й є під найбільшою загрозою з боку російського імперіялізму і націоналізму. Ще цар Петро I 1721 р. видав закон про заборону друкування книг на Україні окремою мовою від російської. 1876 року царський указ заборонив друкувати в Росії книги й часописи українською мовою і не допускав української мови в школах, навіть слово „Україна“ було під

(Докінчення на стор. 4-тій).

УКРАЇНЦІ В РОЦІ 1948

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Американські українці.

Турбувались турботами та радувались радощами всего українського народу і ми, американські українці, хоча у нас вже і своя доля — як кажуть. Живучи життям своєї американської країни та свого американського народу, американські українці в цьому році, як і в усіх попередніх не забували і своїх братів в Україні та на еміграції та по своїм силам і вмінню давали і свій вклад в загальне українське змагання.

Поважних успіхів добились в цьому році американські українці в своєму власному організаційно - громадському житті. Український Народний Союз власне в цьому році завершує 54-ий рік свого існування, що позначилось досягненням 50,000 членів та 10,000,000 долярів майна. Деякі організаційні успіхи виказують теж інші подібні організації. На рахунок американських українців треба записати і Світовий Конгрес Українського Жіноцтва. Чималих успіхів в розбудові загального американсько - українського життя добились в цьому році, як і в попередніх, наші церкви, відкриваючи цілий ряд нових шкіл та продовжуючи бути промотором нашого життя по громадах. В цьому році створено краєву організацію Українсько - Американських Ветеранів, як теж сильно збільшила свої організаційні ряди та скріпила свою працю зорганізована американсько-українська молодь.

Окрему сторінку в історії американських українців цього року записали два наші центральні Комітети, Допомоговий і Конгресовий.

Власне в цьому році ЗУАД Комітет нав'язав широкі міжна[illegible]ні зв'язки, підписуючи до[illegible]вір з IPO та розбудовуючи свою місію в Европі. Сьогодні ЗУАДКомітет став вже репрезентативною централею американських українців в харитативній ділянці, яка може виказатися найкращими успіхами та яку часто ставляється за приклад іншим етнічним групам. Крім замітної матеріяльної і морально-правної допомоги для українських скитальників, цей Комітет створив рішальні передумови для якнайкращого використання для українців нового іміграційного закону нашої країни.

Український Конгресовий Комітет в цьому році продовжував свою головну акцію: допомоги українським визвольним змаганням. Інтервенції цього Комітету в нашому уряді, меморіяли в українській справі до міжнародних установ, періодичні і припадкові публікації цього Комітету причинилися у великій мірі до дальшої популяризації та актуалізації української визвольної справи.

Це саме можна б сказати про центральні політичні і допомогові представництва українців в Канаді та південно-американських республіках. Окремо треба згадати факт, що в цьому році дальше поширено зв'язки і співпрацю між українцями обох американських континентів.

Українські групи в американських країнах в минулому році дістали вже в деяких випадках навіть поважний проплив „свіжої крови“, що вже теж в багатьох випадках проявилася в скріпленні інтензивности та поглибленні змісту нашого громадського життя в його поодиноких галузях.

Висновки.

Цим коротким переглядом українського життя в 1948 році теми аж ніяк не вичерпано, навіть загальниково. Багато дечого кожний може собі сам доповнити. В цьому житті в минулому році було ба[illegible] [illegible]ней, але були теж про[illegible] [illegible]и світла живучости украї[illegible]ької людини, [illegible] високих творчих вартостей та великої пильности в праці і героїзму в боротьбі. Все це дає повну підставу на порозі нового року повторити за поетом:

Ти на ніч не дивись,
Бо яка б ніч взагалі
Не була на землі —
Прийде ранок колись.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи“, потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 38.

Відділ:		Жертва:
	Іван Царук	$ 3.00
	Anna Gawron	2.00
	F. Magun	2.00
	Володимир Домарадзький	1.00
	Melania Semec	1.00
11	Michael Karabin	2.00
42	Balahurak Wasyl	2.00
57	Данило Зальопаний	3.00
57	Іван Михаляк	2.00
65	Михайло Ядловський	2.00
78	Іван Онушка	2.00
83	Григорій Дмитруш	2.00
97	Василь Сметана	2.00
98	Іван Піданий	2.00
99	Prokop Fedash	2.00
111	Олекса Бернадин	3.00
125	Тома і Іванка Подола	5.00
130	Яків Колодніцький	2.00
161	Michael Rodio	2.00
167	Космина Михайло	2.00
167	Гавриляк Стефан	2.00
204	Микола Джурин	2.00
213	Татіяна Задорецька	3.00
218	Микола Штинь	2.00

Відділ:		Жертва:
219	Іван Ключка	2.00
220	Wasyl Sagan	2.00
221	Василь Фрищин	2.00
221	Марко Шиян	2.00
221	Михайло Микитин	2.00
221	Д-р Семен Кочій	2.00
235	Леон Бобак	2.00
252	Григорій Сенів	3.00
252	Йосиф Дичка	2.00
259	William Gula	2.00
280	Онуфрей Запоточний	4.00
284	Тов. Ім. Тараса Шевченка	10.00
284	Тов. Запорозька Січ	10.00
284	Яків Нішке	2.00
284	Олекса Петришин	2.00
284	Петро Зузима	2.00
284	Дмитро Івашук	2.00
292	М. Кос	5.00
295	Peter Koss	3.00
318	Іван Сидор	2.00
330	Д. Поцинтелюк	2.00
330	М. Копанишин	2.00
330	Д. Тимків	2.00
330	Й. Франків	2.00
345	М. Г. Гайдак	3.00
367	Василь Хомин	2.00

На грані нової епохи

(Докінчення зі стор. 2-гої).

неминучою. Чи большевицька досі справна поліція зуміє й на майбутнє тримати советські маси терором, від того залежить більша чи менша динаміка советського наступу на другу частину світа.

Що можновладці на Кремлі працюють в цім напрямі, щоб советське громадянство тримати в кліщах залізної дисципліни видно з того, що комуністична партія тепер ще сильніше накидає советським підданим свое думання та ще пильніше контролює вчених, письменників т[illegible] мистців, як і те, що дієтьс[illegible] фабриках, колхозах та [illegible] примусової праці.

В таборі демократії немає ще сконцентрованої волі.

Як в таборі комуністичного світу існує насильно накинена контроля та карність, табор демократичного світу немає тої одности. Це зовсім природним не тільки тому, що цей табор складається з десяток незалежних націй, що добровільно деклярують свое політичне обличчя, але також з огляду на саму структуру демократії, що не терпить приказу диктатора. В часах миру це правильний спосіб порядкування життевих справ націй поміж собою та поодиноких народів у свойому нутрі. В часах війни, яка нині властиво ведеться, такий індивідуалізм є слабою стороною та причиною, що комуністичний світ, технічно та чисельно слабший, таки робить поступи.

Позитивним по боці демократичного світу є це, що він технічно мабуть кілька разів сильніший від світа опанованого Москвою. Технічна відбудова західної Европи при допомозі Пляну Маршала перехилює корисний стан ще більше в бік демократії. Очевидним успіхом того є загамування наступу червоних на захід, зокрема на Німеччину, Італію та Францію, а перед роком положення не було ще так певним.

При солідарнім поступованню демократичних націй їх перемога над світом комуністичним є певна. Тому треба далі солідарности того табору та здетермінованої волі стати проти червоно-жовтої небезпеки, що скоро може висипатися на західну Европу з внутра Азії, як колись за часів Джінґісхана 700 літ тому. Демократичний світ має цілу низку неполагоджених справ як справу Палестини, справи кольоніяльних народів, які позволяють Крем[illegible] розтягати свої впливи й [illegible] опанований досі про[illegible] [illegible]уністичними державами.

[illegible]а найслабшою стороною демократичного світу є все ще далі угодовство супроти комуністів. Небезпека з боку комуністів, а зокрема їх способи підміновувати демократичні громадянства, ще не вповні відомі демократичному світові, тому й боротьба проти них є неріщуча.

Вкінці комунізм це не тільки система противна до капіталізму. Комунізм це релігія та цивілізація противна до релігії та до цивілізації християнства. Відомо ж, що й серед демократичного світу існують мільйони громадян, що для них християнська цивілізація є байдужою. З тих саме шарів набираються ухильники, що шукають з комунізмом компромісу, якого бути не може.

Демократичний світ спасти може тільки оживлений дух хрестоносного завзяття проти Кремля та його світу. Викреше його зі себе світ демократії, так спасеться від комунізму, не викреше його, так пропаде.

ВИ БАЖАЄТЕ, ЩОБИ ПРО ПРАЦЮ І ДОСЯГНЕНСЯ ВАШОЇ ГРОМАДИ ЗНАЛИ ВСІ ІНШІ. ДОПОМОЖІТЬ ПЕРЕДАТИ ІМ ВІСТІ, ВИСИЛАЮЧИ НЕГАЙНО СВОЮ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПААТИ „СВОБОДИ“!

ВОЮЮЧІ МАГОМЕТАНКИ.—Ці жінки це члени Краевого Корпусу Добровольців з одного зі сіл Східнього Пунджабу, сусідуючого з гіндуською Індією. Вони вишколюються мілітарно „на всякий випадок“, бо „міжнародня ситуація непевна“.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЙОНГСТАВН, ОГАЙО.

Листопадове Свято.

Злучені українські організації міста Йонгставн при церкві Пр. Тройці відсвяткували 30-ті Роковини 1-го Листопада в церковній ґалі дня 21 листопада.

Вечером о. Петро Олексів при співучасти о. І. Нагаєвського з Батлер відспівали в церкві панахиду за поляглих за волю України борців, що клали свої буйні голови за волю рідного народу. Їхня велика жертва, що вони зложили її на жертівнику батьківщини є для грядучих поколінь цінним дороговказом кудою їм іти, щоб довести їхнє діло до щасливого кінця. — Збудувати Самостійну Соборну Україну.

По панахиді всі учасники перейшли до церковної ґалі, де мали нагоду слухати прекрасних пісень і сольоспівів, гри на скрипці й фортепіяні. Також були виголошені дуже гарні деклямації.

Хор під вмілою управою п. Ант. Когута, дірігента-ветерана, проспівав стрілецькі пісні. „Отче наш" в англійській мові відспівала молода солістка, учениця місцевого гайскулу, п. Ольга Васько. Її прекрасний і милозвучний сопран чарував слухачів. Скрипкове сольо п. Ділового в супроводі фортепіяну п. Павла Росс закінчило першу частину свята.

В другій частині хор відспівав: Сховалося сонце; Ми йдемо в бій; Козака несуть; Ой ідуть тумани; Гей ви хлопці Січовії: Пісня Мельника.

Сольову деклямацію виголосила дуже гарно й з патосом учениця Марія Вороновська. Збірну деклямацію виголосили: Анна Панько, Данило Васько і Іван Панько. Ця деклямація зробила гарне враження на слухачів.

Реферати про значіння Листопада для українців на ґалі, а для амереиканських українців зокрема виголосили: в англійській мові, молодий український адвокат д-р Петро Гулич, що вже уродився на американській землі; по українськи виголосив реферат о. І. Н., що прибув сюди з тієї нагоди.

Українським національним гимном закінчено це миле й родинне свято, що привело усіх українців розкинених в нашому місті, до одної салі.

П. Петро Лішак, голова злучених українських організацій, що був промовцем підчас свята, завізвав усіх присутніх зложити свої жертви на національні цілі. Присутні зложили $92.

Всі провідники поодиноких українських товариств в Йонгставн, Огайо, рішили з нагоди пропамятних Роковин Листопада зложити більшу жертву на українські народні цілі, а саме: $75 на політичну визвольну роботу для Українського Конгресового Комітету; $75 на українських скитальців, що продерлися через „залізну куртину" в 1947 і 1948 р., головно на їх лікування, через ЗУАДКомітет; $100 для українських інвалідів останньої війни, і ці гроші рішено віддати в руки Їх Ексцеленції Преосв. Івана Бучка в Римі, що опікується українськими інвалідами в Европі.

Жертвували на свяіт: Стефан Терлецький $5; по $2: Іван Дорошенко, Антін Терлецький, Петро Лішак, Андрій Бурий, п-ні Куртяк, Н. Винник; по $1: о. П. Олексів, Ю. Литвин, Ліпйоф, А. Двалт, Сійка, С. Нановський, М. Скубяк, І. Павловський, В. Сетник, С. Ворожбит, Т. Лошак, А. Винник, П. Юростовський, Н. Юростовський, І. Баган, І. Гурняк, В. Павлик, І. Стахура, В. Білан, Л. Сеньчишак, Кремінь, А. Вийтишин, М. Вийтишин, Юляк, Юляк, Лучка, М. Періг, Кушняк, П. Гулич, М. Ярош, М. Юростовський, Т. Фецич, М. Панько, П. Качмар, П. Мулярчик, Сетник, С. Миколів, М. Ленинський, З. Фарміґа, Й. Білик, Гевало, Т. Нановський, Юростовська, І. Панько, Москалик, Суха, Гармич, П. Глус, А. Кучманич, Натишак, Ддовська.

Комітет.

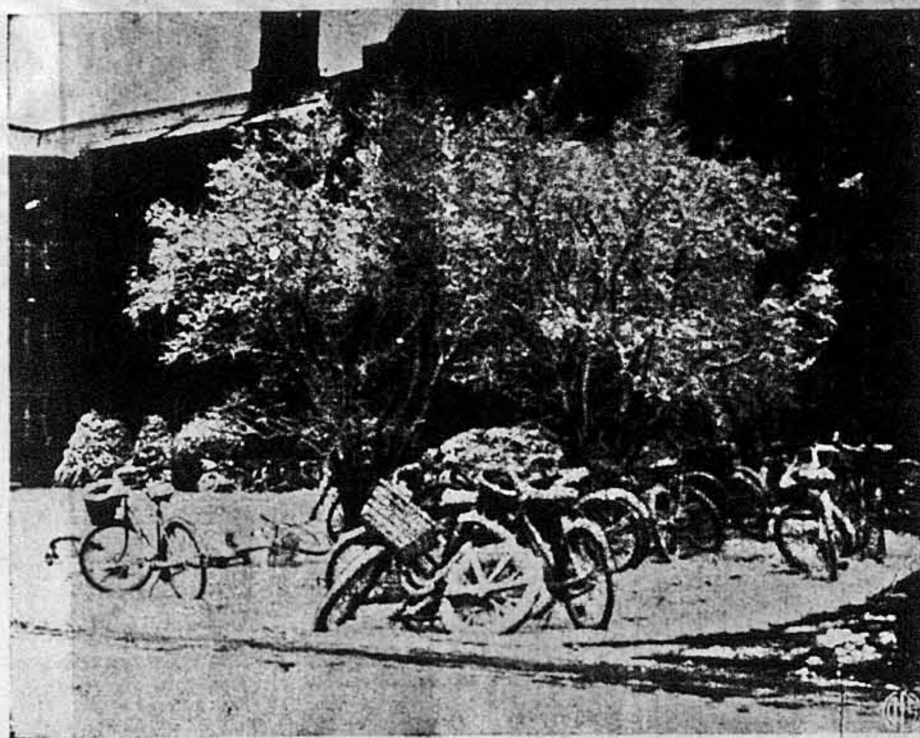
ПІСЛЯ ПРОЦЕСУ О.У.Н.

(Докінчення зі стор. 1-шої).

проти вояків УПА громадно водили робітник і вікомуністичних активістів. В Братиславі і Празі були приявні спостерігачі з Москви і Варшави, пильно прислухуючись та записуючи перебіг розправи. Тому, що підсудні майже не говорили, набиралося враження, що ці „спостерігачі" радше спостерігають суддів і оборонців, ніж підсудних. В середу, 15. грудня, під час переслухування Івана Зилинського та д-ра Омеляна Іванча, на залі розправи був приявний сам „міністер" закордонних справ УРСР, Дмитро Мануїльський. З Праги він поїхав до Кошиць, де в пятницю, 17. грудня, мав цілоденні наради з представниками комуністів східної Словаччини „д-ром Рогаль-Ільковим, д-ром Сушком і Караманом. Тут існує переконання, що предметом нарад мали бути дві головні справ: як „ущільнити" залізну завісу, щоби УПА перестала її продирати на захід, та друге — як заставити українців греко-католиків в Словаччині „добровільне воз'єднатися" з російською православною церквою. Все це вказувало б, що Москва переводить широко закроєний плян для своєї власної „розв'язки" української проблеми, заки вона почнеться сама розв'язувати в цілій ширині в теперішньому грізному міжнародному положенні.

ГАРИМАН ЗАПОВІДАЄ ЗМЕНШЕННЯ ДОПОМОГИ

Царгород, ... грудня. — Керівник американської допомогової програми для Европи, Аварел Гариман, заявив тут вчора на пресовій конференції, що американська допомога для европейських країн в 1949 році буде менша, ніж в попередньому році. За причину цего подав вже дотеперішній „задовольняючий прогрес европейської відбудови".

ЩО ЗА ЧУДОВА ЗИМА!—Так можна сказати, споглядаючи на це дерево в білім кольорі. Наколесники належать до дівчат з Васар-каледжу.

Україна і Совєтська Росія

(Докінчення зі стор. 3-тої).

тяжкими карами заборонене, дозволялася тільки назва „Малоросія". Політика російських комуністів у відношенні до України йде за традицією царської Росії, і правдиве освітлення історії України заборонено під московським терористичним режимом.

V. Проголошення засад Атлантійської Хартії для народів Сходу Европи мало б велике значіння для боротьби з совєтським імперіялізмом. Насамперед, цим був би нанесений сильний удар московській пропаганді, що демагогічно обвинувачує в імперіялізмі демократичні держави Заходу. Крім того, було б поставлене проти московської тиранії велике число народів Европи, що опинилися в большевицькій неволі і прагнуть свободи. Здійснення цих засад уможливило б мирний розвиток европейських народів і гарантувало б мир на Сході Европи й в цілому світі.

Перемога демократичних ідей в російському суспільстві і відмова росіян від імперіялістичних стремлінь є також в інтересі самого російського народу, бо тільки так він може забезпечити свою власну волю та добробут.

Окрема увага з боку великих держав світу має бути звернена на проблему визволення українського народу. Український народ і своїм числом (стоїть на першому місці після російського народу на Сході Европи) і своїм географічним положенням на побережжі Чорного моря і на шляху між азійським Сходом і европейським Заходом, нарешті своїми давніми демократичними традиціями найбільше надається бути авангардом боротьби за демократичну організацію життя на Сході Европи. В протилежність до Росії Україна культурно й політично все була й лишилася Европою. Тому то Україна все була виразницею поступових ідей Заходу проти деспотичного Сходу. Український народ хоче жити в мирі й згоді з сусідніми народами й не має агресивних намірів захоплювати чужі території. Український народ хоче визволитися з національно-політичної неволі й відновити свою Українську Демократичну Республіку, що була проголошена в Києві ... січня 1918 року. На рік пізніше актом Трудового Конгресу України 22. січня 6919 року в Києві всі українські території були об'єднані в українській соборній демократичній державі.

Самостійна соборна українська демократична Республіка є ціллю українського визвольного руху.

Час імперіялізму, національної нерівности й поневолення мусить скінчитися в інтересі міжнародного миру і демократичного розвитку світу.

Тільки вільна, незалежна Україна зможе вступати в союзні відносини з іншими незалежними державами.

Інформаційна Служба Виконного Органу УНРади.

На чужині, 1948 року.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Г. — „Гостини св. о. Миколая" та такі вистави, про які згадуєте, бувають тепер у всіх громадах і про це нема що писати до газети, хіба тоді, коли така „гостина" принесла гостинця теж для скитальників в Европі, чи дала жертву на політичну акцію оборони України, чи іншу добру ціль. А, сказати правду, жертвенність Вашої громади дуже підупала, коли думати про загально-народні потреби. Бувало були у Вас великі віча і збірки, приклад для цілої Пітсбурщини. Може б молодь подумала й про це.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Річні збори Сестр. ім. Ольги Басараб, від. 47, відбудуться в неділю, 2. січня, в годині 3. пополудні. Уряд просить членів прийти на збори на означений час і заплатити свої вкладки та вибрати уряд на 1949 рік. — А. Малицька, предс.; М. Копчук, кас.; М. Заблоцька, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 8. грудня 1948 р. помер у 83. році життя **ЯКИМ ЦІРКОТЬ,** член Тов. ім. А. Бойчевського, від. 10 У. Н. Союзу в Ансонія, Конн. Покійний був членом від початку заложення відділу в 1897 році. Був добрим членом і старався про добро Союзу. Походив з села Боркного, пов. Горлиці, Галичина. Полишив у смутку 4 дочки, 3 сини, 2 зятів, 1 невістку і 1 внука. Похорон відбувся 11. грудня з дому жалоби при участи родини, членів і знайомих до укр. грекокатол. церкви св. Петра й Павла, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — В. Й. П.! В. Глива, секр.

Дня 26. грудня 1948 р. помер несподівано у 66 році життя **ДАНИЛО ВОЛОВИНА,** член Тов. Зап. Січ, від. 371 У. Н. Союзу в Нюарк, Н. Дж. Покійний вступив до Союзу в 1931 році. Походив зі села Чернів, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Магдалину, сина Едварда і дочку Анну. Ціла рідня є членами У. Н. Союзу. Похорон відбувся з еванг-баптистської церкви і похований на Галивуд цвинтарі. — В. Й. П.! Ю. Баранюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 2002. Чи Тарзан прибув на час?

Коли вже здавалося, що він мусить вдарити головою в дерево, Гомбу нагло пристанув. Він зробив якусь постанову.

Він прийшов до висновку, що то Джена є причиною усіх клопотів і тому він скинув її на землю.

Позбавлений прав, слон підніс уже ногу, щоб нею притолочити Джену на смерть...

...але саме тоді малпочоловік увігнався на поляну.